

GAZETA TRANSILVaniei.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajuto'riele. — Pretulu: pe 1 anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 26/14 Maiu 1867.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Transilvani'a.

Brasiovu 24 Maiu.

In „Herm. Ztg.“ se publica in partea oficiala urmato'rea adresare tramisa de R. Comisariu: „Nr. 45/1867 RC.

Fiinduca multele mele ocupatiuni oficiale, cari pe di ce merge se mai imultiescu, nu'mi érta a raspunde deosebi, in scrisu, la to'te adresele de salutare, ale deregatoriilor si persónelor, cate le-am primitu: asié rogu prin acést'a pre toti cari m'au onoratu cu increderea lor, cá se primésca multamirea mea cea indetorata si respunsulu meu oelu plinu de credere.

Clusiu 20 Maiu 1867.

Conte P é c h y.

— Despre calatori'a oficiala a Escol. Sale dnu comisariu regescu c. Emanuilu Péchy aflamu dupa foile din Clusiu, ca va pleca preste Turd'a la Morasiu Osiorheiu, de unde trece prin Secuime la Brasiovu, de acolo la Sibiu si preste Blasiu éra la Clusiu.

Luni in 27 deminétia va sosi dela S.-Szt. György in Brasiovu.

Dela Turd'a se primi aici deocamdata urmato'rea scire telegrafica privata prin statiunea Aiudu: „Comisariulu regescu a fostu bineventatu astadi sub flamura nationala (care este identica cu cea transilvana istorica) de inteleginti'a si poporulu din Turd'a si tienutu in limba romanésca prin Dr. I. Ratiu si fú rugatu, cá se midilócésca la Maiestatea Sa redeschiderea dietei transilvane pre basea legiloru din 1863/4 ascurandu'lu, ca Romnii ecaecutarea uniuini in contra vointii lorú o voru privi totudeanna de o fapta violenta si voru lucra in contra ei cu to'te puterile morali reclamandu si preste o suta de ani drepturile astadi nerepectate.

Inteleginti'a romana.

Contele Benedictu Mikes desorie in „K. Közlöny“ un'a din acelea scene fioróse, de care noi amó avutu ocaziune a vedé séu a oiti mai adesea in vieté'a nostra din Secuime. Astadata scen'a sangerósa vedíuta deunadi la Covasna se repeti la satulu Zabola, unde finantii ciocninduse in 17 Maiu érasu cu prevarióntii carii transporta sare dela Moldov'a, din siepte optu secui pe doi, adica pe Kozma Lászlo si Szabó János ii impuscara, in catu aceia isi detera sufletulu, era ceilalti toti inca fusera vulnerati (raniti), care mai greu, care mai usioru.

Pana acum, odica sub regimulu austriacu mai totudeanna finantii érá batuti, mai adesea inse impuscati, séu taieti cu securile, séu spendiurati prin secui, din cauza ca finantii aveá porunca atrinsa, cá se nu traga in carne pana nu voru fi atacati ei insii in fapta, candu apoi mai totudéuna éra prea tardiu pentru nefericitii finanti.

Contele Mikes constata, ca secuii aru fi iritati preste to'ta inchipuirea asupra finantiloru. (Köl. Közl. Nr. 60.)

— Unu satu de cersitori. Acelu satu secuiescu anume Ehéd asediatu in scaunulu Muresiu pe malulu dreptu alu Mirastelului constatoru din 452 suflete, de confesiune mai toti romano-catolici, are hotaru bunicelu; totusi locuitorii cu puocina exceptiune sunt totu ómeni perde-vara, au invetiátu maistri'a cersituluu fórté bine. Spre acéstu scopu ei soiu falsifica sigile facendule din lutu dupa vreunu modelu de sigilu ruptu de la vreunu documentu, si cumpara asié numite carticele, punu se scrie in aceleasi numele parochului si alu cutareia autoritati publice, apoi asié provédiuti ou documente plastografate (falsé) cutriera to'ta Unga-

ri'a, Galiti'a, Bucovin'a si Moldov'a regulatu in fiacare anu, inse nu toti deodatu, ci succesive, pentruca apoi impartu banii insielati, de si a deseá intre certe, batai si si sudalmi cumpite, ba se nascu si procese diu caus'a baniloru cersiti si insielati. Dupa re'ntórcerea barbatiloru pornescu la cersite jupanesele lorú, care acasa iti trecu pe la nasu in scurteici blanite, éra candu o iau la cersite, se imbraca in trentie.

Merturisimu ca noi n'am sciutu nimicu despre acelu satu de cersitori, ci 'lu aflaramu descriu pe largu de parochulu din Ehéd dn. Dobos István, atatu in „Köl. Közlöny“ Nr. 57, catu si in „Herm. Ztg.“ Nr. 118 a. c. Ceea ce amó sciutu noi in privinti'a cersitoriei este numai atata, ca aici in Brasiovu nioidatu nu ne putemu apara de cersitori din Secuime, cum si ca negociatori'ra acelorú cersitori numerosi se intinde pana la Bucuresci, Focsiani, éra in Moldov'a pe drumulu tierii cam pana la Bacau si Romanu, prin urmare nobil'a lorú sfera de activitate ar fi multu mai angusta decatu a furiloru de cai. carii isi au compani'a lorú organizata dela Oradea preste secuime si sasime pana la Dunare, adica cam pana la Giurgiu. Atatu numai oá furii de cai ambla calare, prin urmare multu mai iute, preste acésta ei sunt recrutati din to'te nationalitatile, pentruca societatea lorú nu este privilegiata.

Diéta Transilvaniei

si locuitorii acestui mare Principatu sunt obligati in puterea diplomei leopoldine si a sanctiunii pragmatice, cum si pe temeindu articuliloru III si IV din 1791 a depune juramentulu omagialu si a primi juramentulu marelui principe in sufletulu séu prin comisariu reg. dupa formul'a de juramentu cuprinsa in articululu IV de lege din an 1744.

Locuitorii Transilvaniei astépta cu mare doru ocaziunea de a depune si a primi juramentulu constitutionalu.

Fapt'a cea constitutionalu, leala si frumósa a comitetulu centralu de alegeri din districtulu Fagaraaiului adunatu in 11 Maiu a. c. este caracterisata de dn. Lud. Köváry in gazet'a sa oá reactionaria.

Fiindca nóua dela 21 Maiu inóce nu ne mai este ertatu a ne apara opiniunile nóstre pe terenulu deschisu de dn. L. Köváry in „Körunk“, asié suntemu siliti numai a constata, cumca dn. Köváry ne crede atatu de ticalosi, in catu se'í primimu orbesce logic'a faptelorú densului cu flagrant'a calcare a constitutiunii fundamentale; totuodata suntemu datori demnitatii nóstre de omu a'í plesni indereptu supra-numirea de reactionaria. Acela este reactionariu, carele voiesce a se réntórcé in puterea bratiloru la privilegiurle vécului de midilocu.

Dela Pesteá ni se scrie, cumca acolo in regiunile mai nalte ar predomni opiniunea, cumca gurile romaniloru se potu astupa prea bine cu functiuni publice fara atatea asigurari de drepturi, care ar fi numai in fantasi'a unora.?!
Se ia spre sciintia

Machiavelli.

I. Carturararii diu dilele nóstre au inceputu a face vorba multa si frumósa despre „consciinté'a politic'a“, de „moral'a politicei si morala in politica“, de „caracteru politicu“, „coruptiune politica“ si ce mai sciú eu cate alte politice,

caractere si morale; éra apoi totu acei carturarari politioi ajungendu la aplicarea doctrinei lorú inca si asupra romaniloru, ne spunu in faccia, cumca noi suntemu nisce prosti, ca asemenea doctrina nu este de nasulu nostru, ca la noi trebuie se se aplice cu totul alte midilóce spre a ne ferici de — frica.

Totu diu dilele nóstre mai este cunoscuta inoá si o alta impregiurare, oá adica multi politici si diplomati s'au réntorsu la doctrinele lui Machiavelli, dupa care 'si intocmescu to'te actiunile lorú.

Pentruca se cúnóscá cinevasi bine doctrinele lui Machiavelli, se cerc de neapatu cá se'í si citésca scrierile lui care sunt cam multe, se fia si pregatitu cum se cade din istoria, totuodata se fia si luatú undeva parte activa la purtarea afaceriloru publice ale vreunui statú séu tieri.

Déca invetiaturele propagate de Machiavelli sunt bune, oneste, séu blastemate si afurisite, dorimu cá se judece insusi publiculu romanescu, éra noi din partene numai constatamu, ca anume in Franci'a se publica o multime de comentarie asupra lui Machiavelli, asemenea si in Germani'a, ba ce e mai multu, ca mai decurendu se ivira unele si in Austri'a, unde mai nainte Machiavelli puté fi cititu numai de cei carii se pregatea pentru carier'a de diplomati si pentru alti fruntasi ai tierii, éra pentru alii érá opritu*). Deci se vedemu si noi in cuventu pre catu se póte mai scurte, cam ce a invetiátu acelu Machiavelli, dupa aceea se aflamu cevasi mai de aprópe, cine a fostu acelu omu, candu, unde si cum a traitu, apoi pe ce cale ajunse elu la acelea invetiaturi, de care s'a spaimentatu o lumé.

Machiavelli intre altele multe a sorisu si invetiátu unele cá acestea:

In orice lucrari omenesci se nu oati nici la relegiune nici la morala, ci se faci numai cum iti spune interesulu, prudenti'a si precum te va fi ajutandu puterea si sil'a ce poti face altora.

Omulu se nu se infióre de nimicu, ci se incerce totu, se outezá orisece; pentruca Ddiu este totudeanna numai ou celu mai tare; elu totudeanna dá mai multu celui ce are ceva si ia dela celu ce are puocinu. Acésta vine de acolo, oá Ddiu dá pururea pe oelu mai slabu in man'a celui mai tare.

Pentruca poporulu se'í póta pastra si desvolta puterile sale, trebuie se tii pe olasele locuitoriloru in lupta necurmata.

Indata ce un'a din acelea clase va esi invingatóre, to'te celelalte trebuie se cada.

Nu va strica, deca totu cam la diece ani va sparge cate o revolta séu si revolutiune sangerósa, pentruca se mai innoiesca sangele ómeniloru.

Unu principe carele are interesu de a caloa legite, a trage la sine si a usurpa puterea absoluta, se nu se sfiésca nicidecum a versa sange, se brodésca inse tréb'a asié, in catu numai la inceputulu usurpaciunii se verse oricatu sange va afla cu cale, spre a insufla frica si cutremuru odatu pentru totudeanna; dupa aceea in cursulu domniei sale absolutistice se se ferésca pre catu numai se póte de fapte crunte si brutale, ci din contra se se arate blandu si ertatoru.

O multime pe fapte relegióse la parere sunt curatu numai fapte ale unei politice fórté viclene.

Starea cea rea a generatiuniloru nóua se trage regulatu din erorile generatiuniloru trecute.

Desfrentulu si destramatura si moliótiunea trupésca a ómeniloru trage in urm'a sa regulatu mórtea morala a popóraloru.

Orice statú inffioresce si e tare numai pana

*) Vedi si „Neue freie Presse“ Nr. din 4 Maiu.

D. Véér cá unu barbatu cu spiritul inaltu, care sub timpulu guvernarei comitatului din urma 'si deduse tóta silinti'a de a cunósoe lipsele si dorintiele natiunale ale romaniloru si au deschisu ochii, urechile, peptulu si anim'a, plecandusi capulu seu celu ambitiosu dinaintea spiritului timpului si amesuratu convingeriloru sale si siopteloru caracterului seu umanu au fostu hotaritu, au vrutu si doritu, óá tóte posturile de administratiunea politica in genere se se impartiesca in numeru egalu intre romani si maghiari, fiindu densulu convinsu, ca numai pe acésta cale póte a multiamí si indestulí pe poporulu romanu. — Acestu barbatu, incercarile unoru judi procesuali de a nu intarí notari de natiunalitatea romana, séu de a-i alungá din posturi le-au infruntatu si precurmatu, descoperinduse, ca comunele romane li se cuvine se'si aléga si alegundusi, se'si aiba notariu de romanu, cari se prícepa limb'a locuitoriloru, d. e. in Chesieiu si alte comune! — Acestu comite supremu se familiarisá fórtu tare cu spiritulu legiloru din 1863/4, si incepú cu seumpetate a respectá si limb'a romana si a subscrie sentintiele si resolutiunile date in aceea si limba, — pre elu causele invetiamentului si ale bisericiloru 'lu interesau, si era tare aplecatu óá un'a si alt'a comuna dilele de concurentia publica la drumurile comitatului se le intrebuintie spre scopuri pie si folosítorie invetiamentului si cultului divinu. — Din acestea tóte se póte cunósoe ca situatiunea poporului romanu sub ocarmuirea séu administrarea comitatului de catra d. Véér nu numai a fostu suferivera si multimitória, dara intindea totuodata sperantie firme spre aceea si pentru viitoriu. — Mórtea inse i precurmá firulu vietiei tocma atunci, candu interesulu comitatului si alu locuitoriloru in genere pretindeau a avea de capu si conducatoriu pe unu barbatu cu capacitate, praca, simtiu curatu, indepadinte, — éra ad latus pe unu barbatu cu unu caracteru solidu óá alu d. G. Manu.

Trecundu d. de Véér la viéti'a eterna, inteligenti'a comitatului romanu in consimtire deplina cu dorintiele poporului s'au grabitu a'ai face desoperirile sale pe calea ordinariatului, óá se li se denumésca unu comite supremu de natiunalitatea romana; inse inaltulu ministeriu aflá cu cale — cu grabire — a denumí pe d. Carolu Torma — maghiaru — pentru postulu a-cel'a, inainte de a se poté face publicitate pe cale oficiósa, de staruintiele romaniloru.

Care va fi sórtea poporului si amplotiloru romanu in viitoriu in genere? si óro d. Torma are voia firma si tutudeodata si instructiune de a respectá dreptele pretensiuni natiunale ale romaniloru, séu atatu oficiolatulu 'lu va organizá dupa modelulu celui dela an. 1861 séu 1848, catu si de judi procesuali va aplicá numai maghiari, séu romani renegati? nu scimu; — dara combinatiunile de pana acuma si concursulu mai multoru maghiari pentru posturile cardinale si cele din cercuri, ne face a fi ingrijati pentru egal'a indreptatire a poporului romanu si acuseloru natiunale si private ale lui. — Inse fia rezultatulu procedurii d. comite ori si cae facia cu poporulu romanu, noi vomu insemnár atata, ca unu comitatu cu 92.000 romani dintre 114.000 locuitori si care posedu $\frac{2}{3}$ din acela, nu'si va poté perde asié lesne colórea sa natiunale romana, — nici se va poté delaturá necesitatea infratirei romano-maghiare si a impartasirei in asemenea mesare din binefacerele tieriei; éra a-celora cari voru cugetá si voru face contrariulu le respundemu inainte cu aceea: „cá ap'a ouge, dai' petile remanu“ si asié voru remané si se voru renasce si romanii, carii voru conduce totuodena pre bietulu poporu romanu pre viitoriu, de si pre unu timpu dóra acum ar fi lipitu de conducatori actuali! ce inse, inse nu o credemu si nu o presupunemu! — S . . . u.

UNGARIA. Dela dieta. In 17 in sedintia publica dupa unele curente si dupa publicarea rezultatulu alegerii de v. presiedinti, a lui Paulu Somsich si Al. Doza, presied. comunica, cumea dep. cero. Monoru din distr. Nassetudului, Alecs. Lazaru si-a datu inlaintu protocolulu electoralu, Georgiu Pap, dep. din Simleulu Silvaniei isi depune mandatulu. Reuniunea pentru arte cere dela dieta interventione, óá se se compere pentru tíera galeri'a de picturi alti Eszterházy. Cehulu postovariloru din Vesprimu-Palota se róga, óá se i se platéca 9402 fl. pentru panur'a, ce o dedese pe timpulu campaniei (revolutiunii din 1849); cehulu oismariloru

dela Makó pretinde pentru o liferatia de 755 parecii de cisme husaresoi pretiulu de 426 fl. (totu de campania 1849). Este 3 petitiuni se incredintieza la comisiunea de petitiuni. (Resolvanduse bine astfeliu de petitiuni póte ca va veni rondulu la tóte desdaunarele revolutiunii din 1848/9, dara óre bancotele lui Kossuth cine-le va desdauná? Tíera si natiunalitatile, or' Bach? ca natiunalitatile aru deveni bancóte prin astfelu de economii.)

Primulu presied. cont. Iuliu Andrásy propune dupa acést'a 6 proiecte de legi, cari se cetescu decidenduse a se dá la tipariu si a se impartii între deputati. Acelea sunt:

I. Proiectulu de lege despre causele comune între tierile coróniei unguresci si între celelalte provincie ale monarchiei si despre modulu pertractarii loru, care caprinde bucuri'a dietei maghiare despre decisiunea Mai. Sale de a intereai sistem'a de regimu constitutiunala in intrég'a monarchia, dorindu a cuprinde interesele tuturor popóreloru la causele comune, óá pe baza cea mai naturala si mai solida pe care basa staturile si representantii Ungariei nu potu intrelasá a nu se ingrigi de modalitati, cari se le faca prin putintia a se sustiené tractatulu fundamentalu (sanctiunea pragmatica) alu legii din 1723, 1, 2, 3, între cas'adomnitória si Ungari'a, care asecura si unitatea monarchiei si autonomi'a Ungariei, si aici se pune inaintea dietei elaboratulu pentru causele comune, in alu carui punctu 35 se face modificarea: ca in casu, candu ambele delegatiuni tienu sedintia comuna si la votisare se afla mai multi membrii intr'un'a delegatiune decatu in cealalta, e de lipsa a se fipsá o regula, óá delegatiunea cea ce numera membrii mai multi se i reduca prin sortire, óá se fia egali; apoi se se mai adauge la elaboratu, cá dupace se va sanctioná de Mai. elu se va inarticulá óá lege. Dispunerile art. acestuia de lege numai atuncia voru avé valóre faptica, dupace pe cale constitutiunala se voru invoi la elu si celelalte provincii ale Mai. Sale, care nu stau sub corón'a Ungariei. Est'a e mediulu proiectului.

II. Proiectulu pentru modificarea art. III alu legiloru din 1848 despre drepturile palatinarie. In acestu proiectu se scotu din valóre §§-ii 2, 3, 9, 11, 17, 19, 24, 38 din art. III. In punctulu alu 2. se amana alegerea Palatinulu pana candu nu se va regulá printr'o lege cerculu activitatii Palatinulu cu principiale sistemulu de regimu respundietoriu.

III. Proiectu in schimba § 12 despre formarea ministeriului asié:

§ 12. La propunerea presiedintelui de ministri colegii lui se voru denumi de Mai. S'a.

IV. Proiectu suspinde art. 22 despre gardi'a natiunala, pana candu dieta nu va decide despre strafarmarea si fipsarea sistemulu de apere.

V. Proiectu modificarea § 6 din art. IV din 1848 despre dreptulu Mai. de a desface dieta, care se recunosce cu adansu, óá pentru fipsarea bugetului si aplacidarea contributiuniloru se se conchiame dieta inca in decursulu acelniasu anu spre a se luá in desbatere s o c o t e l i l e i n c h i a i a t e (facute si fara dieta) si bugetulu pe anulu viitoriu.

VI. Suspendarea §-lui 5 din art. V, pana candu nu se va modificá organizatiunea militara in distr. Ceakistiloru si alu granitiei militare banatice prin legala punere la cale. Acest'a e cuprinsulu tuturor proiectelor propuse, é'ra ocaus'a natiunalitatiloru se totu amana, dar' nu ad Kalendas graecas.

La interpelatiunea gen. Georgiu Stratimirovich a deputatului din Becice-reculu mare din sied. trecuta raspunde acum min. br. Bela Wenkheim: ca neci se póte presupune de unu regimu, ca ar fi avutu intentiunea de a vatama cu nume de ocaru prin emisu vreo deregatória; prin urmare unde n'a fostu vatamare nu e a se dá neci satisfactiune, mai cu sama candu i se octroiasa cu finetia astfelu de intentiune (helyes, asié e). In legi se afla numele Rasciani (Rácz), nu serbi. Respinge astfelu de propunere între complause si dice, ca natiunalitatile n'au neci unu dreptu a se neodihni in privinti'a aplanarii diferentieloru natiunali, ca-ce restabilirea pazei e obligatiune patriotica a fiacarui cetatianu (si candu va fi asupritu si neindreptatitu?). In fine din partesi, déca respectivii totu se mai vatama prin acésta expresiune si afla in ea unu nume batjocuritoriu, va face, óá in scrisorile oficiali se se usese numele de „Serbu“. —

La alu doile punctu, privitoriu la satisfactiune publica prin revocarea emisului: de a se tramite protocolulu numai in limb'a maghiara, dechiaru ministerulu cu tóta resolutiunea, ca lasandu cu totulu la o parte determinatiunile legali (apoi de ce se mai si facu legile?) numai chiaru din privinti'a ecuitatii administratiunii astépta si pe viitoriu, óá tóte protococele se se tramita regimulu maghiaru in limb'a maghiara, ca numai acele potu servi de base la o secura pertractare, apoi intréba, ca déca s'aru primi protococele in tóte 6, 7, limbi, ar fi óre cu potintia regimulu pentru casuri intetitóre a portá responsabilitatea facia cu corpulu legislativu? Astfelu ar trebui se se sustiena sectiuni de traducatori, cari ar imulti inca pe diometate statulu personalu alu min. interne si totusi nu s'ar poté face traducere astfelu, inoatu se nu suferu interesulu publicu séu privatu. (De ce se nu se primésca oficiali si de alte limbi cu sectiuni natiunali, si atunci nu mai e neci o dificultate, ci se ar dá o mai mare garantia, ca nu voru suferi neci interesele natiunalitatiloru, asta de ce n'au atins'o neci Brankovaczky neci Stratimirovich mai la vale. R.) De acea posibilitatea administratiunii cere, cá protococele facute in alte limbi in interesulu administratiunii se se tramita in limb'a maghiara (asié!) cum facura si alte vreo 7 cetati libere, afara de orasiulu Zombor, ale carui motive le soie d. dep. Stratimirovich mai bine decatu mine.

Branovaczky oserba, ca numele (rácz) e numai unu nume de provincia, care se da celoru ce venira din prov. rascica, é' in rescriptele maiestatiche totu numirea de serbi vine inainte si cere cá min. se usese acestu nume pe viitoriu. In fine se róga, óá cestiunea natiunalitatiloru se se ié odata inainte, cá astépta resolvasse intetita, óá se se scia cum stam.

Stratimirovich inca vede din cele de susu, ca e luoru urgentu a se defini prin lege caus'a natiunalitatiloru si apromite, ca va face o propunere respectiva. Cu acésta se inchise sedinti'a. —

Romanii si serbii s'au resolvatu a face o propunere de urgentia, cá cestiunea natiunalitatiloru se se puna la ordinea dilei si se se pertracteze inainte de diplom'a inaugurala, pentru cá drepturile natiunalitatiloru se se primésca in diplom'a inaugurala cá drepturi fundamentale de statu, garantanduse prin juramentulu regelui si asecuranduse in contra porniriloru maioritatii dietei. Asta cauza va rumpe peliti'a de pre ochii negatiloru si poltroniloru si va face si mai mare lumina despre viitorulu, ce se astépta din grati'a maioritatii dietei Ungariei. Se crede, ca incoronarea nu se va amaná, ei dupa telegramulu lui „M. Polgár“, va fi in 8 Iuniu. —

CROATIA. Zagrabia 18 Maiu. In dieta se oeti adi si r. rescriptu privitoriu la sanctionarara art. 4 din 1861, despre imunitatea deputatiloru, si se concredit unu comitetu de 7 spre referada. Indata dupa acést'a se tramise o deputatiune de 15 inisi la Banulu, pentru cá se'lu interpeleze, ce pasi a facutu in puterea juramentulu si a demnitatii sale de banu spre a satisfice onórei regatului triumitu in privinti'a agitaciuniloru si a esceselor, ce s'au facutu in Fiume cu demonstratiunile antinatiunale. Banulu respunde, ca indata dupace a primitu ononoscintia despre escesele din Buccari a provocatu pre comisariulu Cseh, cá se ié mesuri energice pentru compunerea loru, remonstrandu si la cancelari'a de curte, de unde se primí respunsu, ca comis. Cseh e denumitu si pentru cetate si pentru cerculu Buccari, si garnison'a din Fiume ei e pusa sub dispusetiune. Dupace se anuciá acést'a in dieta, care se aratá indignata, se decide, cá respunsulu banului se se concreda in scrisu totu acelu comitetu de 7. Dupa acést'a reportéza presiedintele, ca au mai intratu oferte de vro 12.000 fl. pentru universitatea sudslava. apoi se deschise desbaterea generala, si dupa vro cateva cuventari se primí proiectulu de adresa alu maioritatii cá basa la desbaterea speciala, si se primí en bloc numai cu 2 amendamente, prin care se lasá afara pasagiulu: „si alege si deputatiunea la incoronare“; altu amendamentu adauge: „cumea dieta nu voiesce a se demite la neci o pertractare inainte de ce se voru vindecá gravaminele pentru Fiume.“ Adres'a trece si prin a 3-a cetera si se primésce. —

Din cuprinsulu adresei acesteia escerpemu, cumea croatii inca pretindu o deosebita diploma inaugurala, dupa cum pretinde art. 42 din 1861, care a fara de comunicarea

coronei si a actului de incoronare a domnitorului comunu nu recunosc alta legatura cu Ungaria. Dēca acēsta diploma s'ar fipsă de unu corpu legislativ afara de diet'a regatului triunitu, ea n'ar fi speciala, incatu privesce la drepturile deosebite ale regatului triunitu. Regatulu triunitu, cá minoritate in diet'a Ungariei, n'ar poté conclucră cu votu decisivu la fipsarea diplomei inaugurale in ceea ce privesce la asecurarea drepturilor sale speciale. Si totusi necidecum nu si poté lasă terenulu dreptului seu, pe care l'au eserceatu dela 1848. Diet'a inse dechiara, ca va alege o deparatiune, care va representă regatulu triunitu la aotulu in coronare, indata ce se voru delatură pedecelle ce stau in drumu starii legale. Din causa pericolului enormu pentru drepturile regatului triunitu, diet'a nu poté consimti, cá deputatiunea croata se intre in diet'a Ungariei. Regatulu triunitu s'a supusu numai regelui, ér' **III** regatului Ungariei: Dar' diet'a Ungariei prin decisiunea sa s'a pusu pe terenu de domnu si de tutoru preste regatulu triunitu, dar' dieta croata ei denēga totu dreptulu si competinta de a judecá despre relatiunile croate. Dēca diet'a Ungariei spre a dovedí simtiementele sale, in adeveru iubitorie de pace, va recunosc dreptulu regatului triunitu si'lu va garantá prin decisiunea sa, atunci deputatiunea nóstra e avisata a luá parte cu o egala deputatiune la prelucrarea diplomei inaugurale si a lucră necurmatu, cá acēsta garantia se se puna in diplom'a inaugurala pentru securisarea dreptului de statu deosebitu alu regatului triunitu. Pana atunci **III** ordu croatii, cumca starea legala in comuniunea regatelor si tieriloru coronei ungare se va poté introduce.

„De aceea aflam, ca e necesariu, cá in diplom'a inaugurala se se adanga clausula: „cumca legile dietei unghuresci din 1848 neci dupa esecutarea coronarii **III** se potu estinde preste regatulu triunitu.“

„Prin coronare se garantēza in modu serbatorescu nu numai drepturile domnitorului, ci si drepturile poporului, drepturile regatelor si tieriloru impreunate prin aceeasi coróna. Legile, ce le a creatu diet'a Ungariei in 1848 cuprind atate determinatiuni contrarie existintii nationale si de statu a regatului triunitu, incatu noi cu actulu de incoronare, dēca se va esecutá fara acēsta reservatiune, amu inauguré in regatulu triunitu una stare, pe care natiunea representata de noi neci odata nu o a recunoscuto, am inaugura simburele la nóue neintielegeri, nóue frecari, nóue lupte“ intre Croatia si Ungaria. Cu aceste se excusa darea instructiuniloru la deputatiune, spre a viri acea clausula in diploma inaugurala. Se se mai garantēza desfiintiarea granitiei mil. croatō-slavóne uninduse in legislatiune si intru tóte cu tier'a máma, si Dalmati'a se se unēasca cu Croatia. In fine revocanduse la cele dise in adres'a din 19 Decembre 1866: ca dela regimulu presentu nerespundietoriu nu astépta neci o propunere, care ar avé de scopu imbunarea dreptului de statu, neci determinatiuni de acelea, cari ar avé de tinenta desvoltarea loru nationala, in acēsta convingere s'au mai intaritu, si de aceea au datu instructiuni deputatiunii, cá se mediocēsca in diplom'a inaugurala garanti'a legala: cumca pe viitoriu in regatulu triunitu nu se va mai guberná fara responsabilitate. —

In fine diet'a primesc propunerea de a se alege unu comitetu de 21 pentru a compune instructiunea pentru deputatiunea de 12 insi, care se se tramita la Pest'a, cá se se consulteze cu alta deputatiune a dietei maghiare si dēca maghiarii voru implini dorintiele croate aratate mai susu, rezultatulu se se propuna ér' in diet'a Croatiei spre a se primi de natiune. —

AUSTRIA INFER. Vien'a. Senatululu, nu scimu, cum se'lu mai si numimu, celu dincolo de Lait'a se aduná in 20 in Vien'a si se deschise la 12 óre. Min. Beust introduce pe presiedintele Dr. Giskra si pe vice presiedinti Hopfen si Dr. Zimalkovski in cas'a deputatiloru. Dr. Giskra, cunoscutulu liberalistu alu opusetiunii celei mai carbicóse, luá cuvintulu si mai reinnoí ranele celoru 2 ani trecuti ai sistarii constitutiunii imperiale si calamitatile, ce le-a suferitu Austri'a, perdiendu Veneti'a si suferindu alte sacrificia la Sadova. Se intórce apoi la dualismu, dicundu, ca e se se face invoirea si

sarcinele se se impartēasca asemenea intre Laitani'a de dincoace si dincolo. Cere ajutorulu camerei in oficiulu primitu si redica unu „se traiēsca“ Austriei si Mai. Sale. De aci se depunu apromisiunile deputatiloru in limb'a materna, germana, boemica, italiana, polóna si slovena. Dintre boemii si moravii nationali n'au venit neci unulu. Se invita senatululu dupa acēt'a la deschiderea solena si la ascultarea me sagiului in sala de ceremonii a curtii pe 23. Deputatii primescu ordine a se infacisá séu in fracu séu in costumulu nationalu si se inchiaia prim'a siedintia a primei sesiuni. —

Cronica esterna.

Dela Parisu se telegrafēza, ca imp. Napoleone are de cugetu a medilocu conferintia a puteriloru in causa orientala si se ocupa multu cu esecutarea ideei acesteia. Imp. Rusiei cu regele Prusiei si cu ministrii loru primari voru merge la Parisu. — In corpu legislativ alu Franciei regimulu cere minimulu armatei active 800.000, pre candu comisiunea numai cá cifra macsimala voiesce acestu numeru. — Causa Luxemburgului se pare a odihni animele, numai Luxemburgenii si arata dorinti'a de a fi impreunati cu Belgiulu, dupa cum proiectase si Austri'a in conferintia. —

ROMANIA. Lege, pentru ficsarea si stabilirea armelor Romaniei.

Art. 1. Armele Romaniei se ficsēsa dupa cum urmēdia:

Art. 2. Scutul are form'a unui patratu lungu: partea inferióra rotundita la ambele unghiuri si terminata la midiulocu bazei printru unu virfu; scutul se imparte in patru sectiuni doua linii inoruicisiate la midiulocu. In sectiunea din drēpta de susu, pe albastru, si in cea din stanga de josu, pe galbenu, figurēza aquila romana, cu capulu spre arip'a stanga si cu una cruce de auru in gura, simbolulu tieri romanesci.

In sectiunea din stang'a de susu, pe albastru si in cea din drēpta de josu, pe rosii figurēza capulu de bouu cu una stea intre corne, simbolulu Moldovei. In ambele sectiuni superióre ale scutulu, in stang'a si in drēpta liniei despartita, figurēza sórele si luna. Pe scutu ve fi corón'a regala.

Art. 3. In midiuloculu scutulu Romaniei figurēza scutul Mariei S'ale domnitorului scartelat: avendu sectiunea de susu din drēpta si cea de josu din stanga in albu, éra cea din stanga de susu si din drēpta de josu in negru. Scutul are dreptu suportu in stanga unu leu, éra in drēpta una femeia in costumulu femeiloru dace, care tine in man'a stanga arma Daciloru numita arpi.

Art. 4. Pe suportu este asediata una esiarpa albastra, pe care este scrisa devisa familiei Hohenzollern, nihil sine deo.

Art. 5. Pavilionulu este de coloré rosie captusita cu hermina, avendu d'asupra coróna regala.

Art. 6. Drapelulu domnitorulu, cá si acela alu armatei, va avea dispuse colorile nationale in modulu armatoriu:

Albastrulu perpendicularu si alaturea cu hampa (lemnulu stindardului), galbenulu in midiulocu, rosulu la margina flotandu. In midiulocu voru fi armelu tieri.

Art. 7. Drapelulu gardei orasiensesci va fi intocmai cá al armatei, pastrandu, in loculu armelor tieri, insemnele orasiului respectivu si numerulu legiunei.

Art. 8. Drapelulu autoritatiloru civile va fi cá celu alu armatei, fara a purta armele tieri in midiulocu.

Art. 9. Drapelulu marinei de resbelu va fi intocmai cá celu alu armatei, cu armele tieri in midiulocu.

Drapelulu marinei de comerciu va fi intocmai ca acelu alu marinei de resbelu, fara insa a purta la midiulocu armele tieri.

Acēsta lege a fostu votata si adoptata de adunarea deputatiloru in siedintia sea de la 30 Martiu anulu 1867, si de senatu in siedintia de la 12 Aprile anulu 1867. Promulgata de M. S. Domnitorulu in 23 Aprilie 1867. „Rom.“

Varietati.

— C. Eszterházy Kolomán se alese deputatu pentru oraziulu Clusiu. Conversatiunea sociala a luatu de aici ocaziune de a vorbi ca credea, ca boierii protipendanti si nemessii mai mici voru esercea drepturile prin comitate, ér' orasienu prin orasie. Inee dupa acēsta alegere devenira in confusiune si ei din cauza, ca boierimea cu orce pretiu ocupa cu tóta incordarea tóta representatiunea tieri. —

— Dela **Orastia** se scrie, ca plag'a muscelor colubace (in partile Devei pana catra Rusiava), prin care se periclitara multe dieci de vite cornute, incetá acum cu intrarea temperaturi celei reci dupa plóia. Totu de acolo se scrie, ca lucrarile la drumulu de feru Aradu-Piski s'au si pusu in vreo 12 locuri in lucrare. La antreprenorulu Sepper in Orastia se indeuiescu pe intreote totufeliulu de intreprindatori, liferanti si lucratori spre a si asecurá unu castigu, mai multi totu din tieri straine si pocini transilvaneni, cari estia ar trebui se se folosēca mai bine de acēsta ocaziune spre a si acoperi miserille prin munca indelungata de prim'a mana. Sepper apromite, ca drumulu de feru va fi gata pana in finea lui Aprile an. viit., dupa cum scrie „H. Ztg.“ —

— (Libertate religiósa.) Mai. Sa imp. in urm'a propunerii min. br. Eötvös a binevoitu a desfiintiá patentele din 1-a Sept. 1859, 15 Maiu 1860, si ord. din 9 Apr. 1862, privitoria la organizatiunea bisericeasca a protestantiloru din Ungaria. Conventulu generalu de confesiunea augsburgica i se facu cunoscutu, ca si poté regulá causele bisericesci pe cale constitutiunala. Prin urmare protestantiloru s'a redatu deplin'a autonomia bisericeasca. Nu sciu, pe celealte confesiuni din Ungaria ce autonomia le astépta dupa legile din 1848. —

— Una publicatiune dela r. comisariu min. de fin. pentru Ardélu cu Nr. pres. 67—1867, provóca la esecutiu de proba pe 3 luni pre toti individii teneri, cari vreau a se calificá si a se aplicá in servitiu finantialu in limb'a maghiara, cá se si de petitiiunile inlaintu pana la finea lui Maiu in sensulu publicatiunii lui „Budapesti Közlöny“ Nr. 47. —

— „Budapesti Közlöny“, dintralulu min. din 18 Maiu cuprind denumirea v. presied. dela tabl'a r. transilvana Ioane cav. de Aldulénu de consiliariu la ministerulu de justitia. —

— Oficale postale austriace in Romani'a.) Din Bucuresci se scrie lui „Kr. Ztg.“, ca trecundu oficiale postale din Bucuresci, Giurgiu, Braila si Galatiu sub min. maghiaru, respectivii oficiali trebuie se porțe corespondinti'a oficiosa in limb'a maghiara si au mare nevoia cu acēt'a.

Baile de Basn'a

lunga Mediasiu in Transilvani'a.

Baile de Basn'a contienatōrie de ioda si bromu, care la mii de patimasi le-a restituitu deplin'a sanatate, s'au doveditu cá au putere vindecatōria, cu deosebire la sioldina, reumatismu in tóte formele lui, aprinderi scrofulose si cronice, la inchieieturi si la ologiri, scurtarea arterielor, aprinderea cronica genitala, a dysmenorrhoei si amenorrhoei, languare mercuriala, sifile invecchite si suferintie emorroidale etc.

Acestu locu de cura pre deplinu renovatu, proviedu cu promenade placute si cu gradini nóue arangiate, intr'o vale desfatatōria, (incungiurata de vii si de paduri) este proviedutu cu celu mai bunu comfortu; serbesce cu locuinte sanetose, curate si corespundietōrie de ajunsu si pentru 200—300 familii, mancaru bune, elfine si beuturi (si apele minerali cele mái renumite), precum si servitiu promptu, ajutoriu medicalu, 14 diurnale de limbi deosebite, musica de cura, balurisi alte petreceri, comunicatiuni pre tóta diu'a cu Mediasiuulu priu omnibus, care mergs si se reintórce, in fine dupa decursulu sesiunei de bai se poté usá cura de strugari.

Cu prenumeratiuni la locuinte séu pentru alte intrebări la care se va respunde franco, cu cea mai mare promptetia, binevoiesca doritorii a se indreptá catra subscrisulu

Ioșifu Binder,

arendatoru istitutului de scaldă din Basn'a si otelieriu in Mediasiu „la struguru de aur“, g. 1—2 „zur goldenen Traube“

 Restantii se tramita pretiulu, ca. —